

Sygn. akt VII KZ 15/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant : Jarosław Górnicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Janusza Wójcika,
w sprawie szer. K. P. podejrzanego z art. 130 § 3 k.k., w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 24 października 2018 r., z powodu zażalenia obrońcy
na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt Kp. [...], o przedłużeniu stosowania
środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania,

postanowił

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Szer. rez. K. P. pozostaje pod zarzutem dopuszczenia się przestępstwa z art. 130 § 3 k.k. mającego polegać na tym, że: „w okresie od grudnia 2017 r. co do najmniej 27 kwietnia 2018 r. w W. zgłaszał gotowość działania na rzecz obcego wywiadu, to jest Federacji Rosyjskiej i Izraela, na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, w ten sposób, że w dniu 24 grudnia 2017 r. w W. nawiązał kontakt telefoniczny i osobisty z pracownikami Ambasady Federacji Rosyjskiej oraz Ambasady Izraela i w trakcie rozmowy zadeklarował gotowość przekazywania, za wynagrodzeniem, informacji pozyskiwanych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych na stanowisku wartownika w JW. [...] w W. (Pułk Ochrony)”.

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2018 r. Wojskowy Sąd Garnizonowy w W. zastosował wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego

aresztowania na okres 3 miesięcy (Kp [...]). W uzasadnieniu stwierdził, że podejrzany przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, zaś za zastosowaniem tymczasowego aresztowania przemawiają: „grożąca podejrzanemu surowa kara pozbawienia wolności (...) oraz uzasadniona obawa, że podejrzany będzie ukrywał się przed organami ścigania lub podejmie próbę ucieczki albo w inny sposób będzie utrudniał postępowanie karne”. Sąd ten jednak nie wyjaśnił na jakich okolicznościach oparł cytowane wnioskowanie.

Do dnia 25 września 2018 r., a więc do momentu złożenia wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania, w toku śledztwa przesłuchano podejrzanego, 7 świadków i uzyskano opinię eksperta z zakresu badania elektronicznych nośników informacji.

Natomiast w treści wniosku, jako uzasadnienie przedłużenia stosowania wobec szer. K. P. tymczasowego aresztowania, wskazano gromadzenie dalszych dowodów, uniemożliwienie mu zacierania śladów, czy też porozumiewania się z innymi nieprzesłuchanymi osobami w celu uzgodnienia korzystnej dla podejrzanego wersji.

Postanowieniem z dnia 4 października 2018 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. przedłużył stosowanie wobec szer. K. P. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania do 7 stycznia 2019 r. i wskazał, że w sprawie istnieją przesłanki szczególne do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. Są to: zagrożenie surową karą, co powoduje obawę ucieczki i ukrywanie się podejrzanego oraz możliwość podejmowania przez niego działań w bezprawny sposób utrudniających postępowanie karne. Wskazał też na niezbędność przeprowadzenia szeregu kolejnych czynności dowodowych, nie konkretyzując ich.

Postanowienie to zaskarżył obrońca podejrzanego, zarzucając, na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k., „naruszenie przepisów postępowania poprzez obrazę art. 249 § 1 i 2, 257 § 1 i 2, 258 § 1 pkt 2 k.p.k. co miało istotny wpływ na treść orzeczenia i skutkowało niezasadnym w ocenie obrony uznaniem przez Wojskowy Sąd Okręgowy w W., iż w niniejszym postępowaniu zachodzą przesłanki szczególne do dalszego zabezpieczenia postępowania przygotowawczego i zachodzi konieczność przedłużenia najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztu na okres kolejnych trzech miesięcy, tj. 90 dni”.

Formułując zarzut, autor zażalenia wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, bądź jego zmianę poprzez uchylenie stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i zastosowanie wobec podejrzanego środków o charakterze nieizolacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedłużenie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym na czas dłuższy niż 3 miesiące (art. 263 § 1 k.p.k.) może nastąpić tylko ze względu „na szczególne okoliczności sprawy”. Okolicznością taką nie może być samo stwierdzenie, że zachodzi potrzeba zbierania kolejnych dowodów po to by wyjaśnić wszystkie istotne okoliczności sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2009 r., WZ 15/09, Biul. PK 2009, z. 5, poz. 50, Prok. i Pr. – wkł. 2009, z. 10, poz. 22, Prok. i Pr.- wkł. 2009, z. 10, poz. 21). Obrazują to wydatnie dotychczasowe ustalenia dokonane w rozpoznawanej sprawie i prowadzone „po omacku” czynności, które – wobec przyznania się podejrzanego i złożenia obszernych wyjaśnień – mimo upływu ponad trzech miesięcy niczego nowego nie ujawniły.

We wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania, prokurator nie wykazał też, że zamierzone czynności dowodowe, których nie udało się przeprowadzić dotychczas są okolicznościami szczególnymi mogącymi doprowadzić do takiego zwrotu w toczącym się postępowaniu, że uzasadniają dalsze pozbawienie wolności podejrzanego. Nie uczynił tego też Wojskowy Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu, posługując się jedynie uogólnieniami i przypuszczeniami w odniesieniu do potencjalnego zachowania szer. K.P. mającego utrudnić, a wręcz udaremnić postępowanie karne w sprawie. Nie przedstawił natomiast żadnych przesłanek pozwalających na stwierdzenie (czego wymaga przepis art. 258 § 1 k.p.k.) uzasadnionej obawy ucieczki, ukrycia się podejrzanego, ani tego, że będzie nakłaniał kogokolwiek do składania fałszywych zeznań albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne. Przeciwnie – w ocenie Sądu Najwyższego - istnieją w sprawie okoliczności świadczące o zgoła odmiennej postawie podejrzanego.

Nieuzasadniona jest także argumentacja odnosząca się do surowości kary grożącej podejrzanemu. Przepis art. 258 § 2 k.p.k. wymaga, by występki był

zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat. W przepisie art. 130 § 3 k.k. to jest górna granica zagrożenia (a więc praktycznie „co najwyżej”, a nie „co najmniej”), zaś w realiach tej sprawy, ustalonego postępowania podejrzanego, uzasadnienie stosowania tymczasowego aresztowania grożącą mu surową karą jest całkowicie nieprzekonujące i nie może uzyskać aprobaty.

Natomiast zwykle zbieranie materiału dowodowego, które jest istotą każdego postępowania przygotowawczego i służy realizacji celów określonych w art. 297 § 1 k.p.k. nie może być równoznaczne ze „szczególnymi okolicznościami sprawy” o jakich mowa w art. 263 § 2 k.p.k. W licznych judykatach, podnosi się też zasadnie, że przedłużenie aresztowania, nie może wynikać z niewydolności organizacyjnej organów wymiaru sprawiedliwości, a oskarżeni nie mogą ponosić skutków złej organizacji postępowania, zaś przedłużanie aresztu nie może następować w sytuacji, gdy prowadzący śledztwo, nie ma jasnych planów jego zakończenia (zob. np. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2010 r., II AKz 453/10 oraz z dnia 29 czerwca 2010 r., II AKp 12/10).

Podsumowując, Sąd Najwyższy uznał za zasadny zarzut sformułowany w zażaleniu obrońcy podejrzanego oraz okoliczności podniesione w jego uzasadnieniu, których nie ma potrzeby w całości powielać. Tym samym uzasadniony jest pierwotny wniosek skarżącego wskazujący na konieczność uchylenia zaskarżonego postanowienia. W ocenie Sądu Najwyższego, nie ma potrzeby stosowania wobec szer. K.P. innego środka zapobiegawczego, nic bowiem nie wskazuje, by mógł on podejmować działania zmierzające do jakiegokolwiek utrudniania postępowania karnego.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.